

Journal of Asia Social Science Studies Original Article

Received:30 November 2024 Revised:17 December 2024 Accepted:26 December 2024

การละเมิดสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ : ปัญหาสภาพความเป็นจริงกับข้อเท็จจริงจากเอกสาร

Human rights violations in Myanmar: The problem of reality and facts from documents

น.ส. สุพรรณิ ศรีกาญจนจินดา¹

Miss. Suphanni Sikanchanachinda

บทคัดย่อ

การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงในเมียนมาร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชนกลุ่มน้อยเป็นความจริงที่ถกเถียงกันมาหลายทศวรรษระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์ กับฝ่ายผู้ถูกกระทำว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร โดยเฉพาะการกระทำต่อชาวโรฮิงญาที่เลวร้ายลงในปี2560 และการละเมิดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งด้วยอาวุธ เช่นรัฐกะฉิ่น รัฐยะไข่ และรัฐฉาน และการตอบโต้ต่อการชุมนุมประท้วงต่อต้านการรัฐประหารจากหลักฐานเอกสารและรายงานในช่วงหลายทศวรรษของความรุนแรงและการละเมิดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของภาคประชาสังคมภายในและภายนอกประเทศได้พยายามติดตามและบันทึกการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้รัฐรับผิดชอบและบอกเล่าความจริง ขณะที่ฝ่ายรัฐไม่ยอมรับข้อเท็จจริงจากเอกสารหรือรายงาน โดยอ้างความซับซ้อนของระบบการจัดทำเอกสารหลายชั้น และมีรายงานมากเกินไปจนความจริง ตลอดจนการอ้างระบบกฎหมายภายในในการคุ้มครองการกระทำของรัฐ ในขณะที่การสำรวจข้อเท็จจริงจากต่างประเทศพบอย่างชัดเจนว่า มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนจริง ปัญหาสำคัญจึงมิได้อยู่ที่ความเชื่อ หรือเอกสาร แต่อยู่ที่ทุกฝ่ายจะยอมรับและแก้ไขปัญหาลิทธิมนุษยชนอย่างไร ภายใต้ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นจากความพยายามในการจัดทำเอกสารหลายชั้นของเมียนมาร์ เพื่อความรับผิดชอบและการบอกเล่าความจริงหลังจากการรัฐประหารในปี 2021

คำสำคัญ: การละเมิดสิทธิมนุษยชน, เมียนมาร์ ,ความเป็นจริง, เอกสาร

¹ นักวิชาการอิสระ ; independent Scholar,Thailand

Corresponding author, e-mail: suphannisi1973@gmail.com,Tel. 081-2474561

Abstract

The serious human rights violations in Myanmar, especially against ethnic minorities, have been a matter of debate for decades between the Myanmar government and the victims, especially the acts against the Rohingya, which worsened in 2017 and continued to occur in conflict-torn areas such as Kachin, Rakhine, and Shan states, and in response to anti-coup protests. Based on documentary evidence and reports from decades of violence and ongoing violations by civil society inside and outside the country, efforts have been made to track and record human rights violations in order to hold the state accountable and tell the truth. However, the state has refused to accept the truth from documents or reports, citing the redundancy of the multi-layered documentation system, overreporting, and citing the domestic legal system to protect the state's actions. Meanwhile, international fact-finding surveys clearly show that human rights violations have occurred. The key issue is not beliefs or documents, but how all parties will accept and address human rights issues, given the potential limitations of Myanmar's multi-layered documentation efforts for accountability and truth-telling after the 2021 coup.

Keywords: Human rights violations, Myanmar, reality, documents

1. บทนำ

ประเทศเมียนมาร์ (เดิมเรียกว่าพม่า) เป็นประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการทหารที่ยาวนานที่สุดแห่งหนึ่งในโลก และยังมี ความขัดแย้งภายในรัฐที่ยาวนานที่สุดแห่งหนึ่งอีกด้วย ตั้งแต่ได้รับเอกราชจากการปกครองของอังกฤษในปี 1948 ปัจจุบันกองทัพพม่ายังมีความขัดแย้งกับกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่ของรัฐหลายกลุ่มซึ่งส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อพลเรือน ความขัดแย้งเหล่านี้ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อประเทศเปลี่ยนผ่านไปสู่การปกครองแบบกึ่งประชาธิปไตยหลังการเลือกตั้งในปี 2010 ความรุนแรงทางทหารกลับยิ่งเพิ่มขึ้นภายใต้รัฐบาลสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (NLD) หลังปี 2015 โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชาวโรฮิงญา (Stavrou, 2021)

สภาพปัญหาสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์คือความขัดแย้งทางชาติพันธุ์และการพลัดถิ่นของโรฮิงญาซึ่งเป็นกลุ่มชนกลุ่มน้อยมุสลิมในรัฐยะไข่ซึ่งได้เผชิญกับการถูกกลั่นแกล้งอย่างเป็นระบบ การปราบปรามโดยทหารพม่าในปี 2017 นำไปสู่การกระทำอาชญากรรมร้ายแรง เช่นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การข่มขืน และการเผาไหม้ซึ่งทำให้เกิดวิกฤตผู้ลี้ภัยขนาดใหญ่ งานวิจัยทางวิชาการได้บรรยายถึงเหตุการณ์เหล่านี้และผลกระทบที่ตามมา นอกจากนี้ยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชนกลุ่มน้อยอื่น เช่นในรัฐกะฉิ่นและฉาน ความขัดแย้งในรัฐกะฉิ่นและรัฐฉานมีการใช้ความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้แรงงานบังคับ การข่มขืน และการพลัดถิ่นของประชาชน (Williams, 2021) ภายในรัฐก็จำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมโดยการปราบปรามการแสดงความคิดเห็นตั้งแต่การรัฐประหาร มีการปราบปรามเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมอย่างรุนแรง การประท้วงและการต่อต้านทางการเมืองได้รับการตอบโต้ด้วยการปราบปรามที่รุนแรง การจับกุมโดยพลการ และการปิดกั้นอินเทอร์เน็ต

ชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมในเมียนมาร์ซึ่งรัฐไม่ได้รับรองเชื้อชาติอย่างเป็นทางการจากรัฐ ชาวโรฮิงญาถูกปฏิเสธสถานะพลเมืองเมียนมาร์อย่างเป็นทางการภายใต้พระราชบัญญัติสัญชาติปี 1982 ซึ่งส่งผลให้พวกเขาถูกละเลยสถานะ และถูก ลดสถานะลงสู่ลำดับชั้นล่างสุดของสิทธิพิเศษทางชาติพันธุ์ของเมียนมาร์ (Simpson and Farrelly, 2020, p. 487) ชาวโรฮิงญายังต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงมาอย่างยาวนาน และการโจมตีด้วยความรุนแรงที่ร้ายแรงที่สุด (รวมถึงอาชญากรรมต่อมนุษยชาติและอาชกรรมถึงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์) เกิดขึ้นโดยกองทัพเมียนมาร์ระหว่างปี 2012 ถึง 2017 ส่งผลให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพหนีตายไปยังบังกลาเทศและประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ชาวโรฮิงญาและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ (ที่ใหญ่กว่า) เช่นชาวกะเหรี่ยงและชาวฉานจึงตกเป็นเป้าหมายของกองทัพมานานหลายทศวรรษโดยสิทธิมนุษยชนถูกละเลย

การรายงานสิทธิมนุษยชนระหว่างความรุนแรงที่เกิดขึ้นและผลที่ตามมาของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงมักต้องการทราบความจริงเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น และเรียกร้องให้ผู้กระทำความผิดมาลงโทษ (McGonigle Leyh ,2016) แม้ว่าเหยื่อในและรัฐบาลจากเมียนมาร์จะแสดงความต้องการดังกล่าว แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่มีรัฐบาลใดในเมียนมาร์ที่สามารถหรือเต็มใจที่จะยอมรับความจริงเกี่ยวกับการละเมิดในอดีต หรือให้การรับผิดชอบในรูปแบบใดๆ แก่ผู้ที่รับผิดชอบ ในขณะที่ประชาชนเมียนมาร์เองก็ไม่ไว้วางใจระบบยุติธรรมในประเทศอย่างมาก ซึ่งไม่ได้ทำงานอย่างอิสระจากรัฐบาล และไม่มีเขตอำนาจศาลเหนือกองทัพ (Justice Base, 2017) แม้ว่าจะมีการตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นในปี 2011 แต่คณะกรรมการก็ไม่ได้ทำงานอย่างอิสระเช่นกัน และล้มเหลวในการแก้ไขการละเมิดอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งด้วยอาวุธ (Liljeblad, 2017)

หลังการรัฐประหารของกองทัพในเดือนกุมภาพันธ์ 2021 และการตกเป็นเหยื่ออีกครั้งของประชากรจำนวนมาก ทำให้โอกาสในการได้รับยุติธรรมในประเทศหรือการบอกเล่าความจริงที่มีประสิทธิภาพลดน้อยลงไปอีก ความล้มเหลวซ้ำของรัฐบาลเมียนมาร์ในการดำเนินการ ส่งผลให้ภาคประชาสังคมมุ่งเน้นอย่างแข็งขันในการติดตามและบันทึกปัญหาสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอกเมียนมาร์จากกลุ่มบุคคลอื่น ที่สมัครใจเข้าร่วมในรูปแบบของการมีส่วนร่วม แสดงถึงผลประโยชน์ จุดประสงค์ หรือค่านิยมร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสหประชาชาติ แม้จะมีความพยายามในการจัดทำเอกสารของสังคมประชาคมมากมาย ทำให้เอกสารเหล่านั้นมีความซับซ้อน (Stavrou, 2021) และถูกฝ่ายรัฐบาลปฏิเสธความน่าเชื่อถือว่าข้อเท็จจริงจากเอกสารหรือรายงานไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ทั้งเอกสารดำเนินการในระดับท้องถิ่นในเมียนมาร์และพื้นที่ชายแดนต่างๆ และเอกสารรายงานจากความคิดริเริ่มที่ดำเนินการโดยชุมชนผู้ลี้ภัยและชุมชนพลัดถิ่น แม้เอกสารจากทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับงานจัดทำเอกสารที่มุ่งส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่กลับเกิดผลกระทบ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นจากความพยายามในการจัดทำเอกสารแบบหลายชั้นของเมียนมาร์สำหรับกระบวนการรับผิดชอบและการบอกเล่าความจริงภายหลังการรัฐประหารในปี 2021

2.สภาพปัญหาสิทธิมนุษยชนจากรายงานเอกสาร

การจัดทำเอกสารสิทธิมนุษยชนที่มีหลายระดับชั้น ในบริบทของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง ความพยายามในการจัดทำเอกสารจะช่วยรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดที่เกิดขึ้น สถานที่เกิด การละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นกับใคร และใครเป็นผู้กระทำ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวข้องกับหลายขั้นตอน ตั้งแต่การที่จะต้องประเมินว่าจะต้องรวบรวมข้อมูลใด ไปจนถึงการกำหนดวิธีที่ดีที่สุดในการรวบรวมข้อมูล จากนั้นการรวบรวม จัดระเบียบ วิเคราะห์ จัดเก็บ และสุดท้ายคือการแบ่งปันข้อมูลกับผู้ที่สามารถใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจุดประสงค์ที่ตกลงกันได้

เอกสารของภาคประชาสังคมในพื้นที่ ซึ่งมักจะแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายสิทธิมนุษยชน และเอกสารที่ดำเนินการโดยชุมชนผู้ลี้ภัยและชุมชนพลัดถิ่นทั่วโลก แม้เป้าหมายของการจัดทำเอกสารแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการใช้เอกสาร เช่นการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชน การสร้างความทรงจำร่วมกันที่สนับสนุนการสร้างชุมชนและการปรองดอง การสืบสวนและรวบรวมหลักฐานการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อกระบวนการบอกเล่าความจริง ความยุติธรรม และการรับผิดชอบ หรือการให้บริการโดยตรงแก่เหยื่อและครอบครัวของพวกเขา (Meernik et al., 2012)

2.1 เอกสารโดยองค์กรภาคประชาสังคมของเมียนมาร์

การจัดทำเอกสารนี้เน้นที่งานขององค์กรภาคประชาสังคมในท้องถิ่นในเมียนมาร์ รวมถึงกิจกรรมข้ามพรมแดน Bickford (2007) อ้างถึงความพยายามของภาคประชาสังคมในท้องถิ่น เช่น โครงการ Unofficial Truth Projects (UTPs) เนื่องจากไม่มีการรับรองจากรัฐบาล โครงการ Unofficial Truth Projects คือโครงการจัดทำเอกสารและค้นหาความจริงที่มีลักษณะคล้ายกับคณะกรรมการค้นหาความจริงและการปรองดอง แต่ได้รับการผลักดันจากภาคประชาสังคม เช่นกลุ่มเหยื่อ

โครงการต่างๆ ของโครงการ UTP สามารถส่งผลกระทบต่อการจัดทำเอกสารและการบอกเล่าความจริง แม้ว่าหรืออาจเป็นเพราะไม่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลก็ตาม (Stan, 2015) Bickford (2007,p. 1035) ยืนยันว่า “บทเรียนที่สำคัญที่สุด [ของ UTPs] เกี่ยวข้องกับความยืดหยุ่นที่ UTPs มีตามธรรมชาติ คือมีเอกลักษณ์ สร้างสรรค์ และเหมาะสมกับบริบทในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นจุดแข็งที่ยิ่งใหญ่ที่สุด” เน้นการบันทึกการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงนั้นมีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และตระหนักถึงบริบทในท้องถิ่นเป็นอย่างดี พวกเขาเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายและแตกแขนงออกไป โดยแต่ละกลุ่มมีขอบเขตพันธมิตรในสังกัด และผลงานเป็นของตัวเอง

ความคิดริเริ่มในการจัดทำเอกสารของภาคประชาสังคมท้องถิ่นในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ในช่วงแรก ภาคประชาสังคมในเมียนมาร์มีลักษณะเป็นองค์กรที่ยึดหลักศาสนาเป็นหลัก ซึ่งไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยทหาร ในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ในช่วงทศวรรษ 1980 และการตอบโต้อย่างรุนแรงต่อการลุกฮือของประชาชนครั้งใหญ่เพื่อต่อต้านการปกครองของทหารในปี 1988 ไม่ได้รับบันทึกจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อมาภาคประชาสังคมในประเทศในเมียนมาร์ในช่วงทศวรรษ 1990 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการบรรลุข้อตกลงหยุดยิงกลุ่มชาติพันธุ์ชุดแรก สิ่งนี้สอดคล้องกับแนวโน้มระดับโลกที่กำลังเกิดขึ้น เช่นความช่วยเหลือด้านการพัฒนาของประเทศตะวันตกแก่ผู้ที่ไม่ใช่รัฐเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย และการเพิ่มขึ้นของวาทกรรมด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเชื่อมโยงนักเคลื่อนไหวชาวเมียนมาร์บางส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยชาวพม่ากับขบวนการสิทธิมนุษยชนข้ามชาติ (Matelski, 2016)

ในปี 1994 รัฐบาลผสมแห่งชาติของสหภาพพม่า (NCGUB) ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมโดยพฤตินัยที่ประกอบด้วยนักการเมืองที่ลี้ภัยได้เริ่มจัดตั้งหน่วยจัดทำเอกสารด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งออกรายงานประจำปี ต่อมาในช่วงทศวรรษ 2000 พบว่ารายงานด้านสิทธิมนุษยชนโดยองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ชายแดนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเน้นไปที่เหยื่อที่เป็นชนกลุ่มน้อยมากขึ้น มีการเผยแพร่รายงานประมาณ 200 ฉบับระหว่างกลางทศวรรษ 1990 ถึงปี 2015 ซึ่งครอบคลุมถึงสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้น (Buzzi, 2017) โดยมีจำนวนมากที่เน้นไปที่ข้อพิพาทเรื่องอาณาเขต การละเมิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการสกัดแร่ และภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อม

หลังจากที่รัฐบาลNLD ได้อำนาจในปี 2016 เอกสารบันทึกสิทธิมนุษยชนก็ขยายตัวออกไปอีก ในขณะที่ความรุนแรงต่อชาวโรฮิงญา ซึ่งถึงจุดสูงสุดในปี 2017 ได้รับการบันทึกโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกประเทศเป็นหลัก และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสังคมภาคประชาสังคมในพื้นที่ได้เป็นผู้นำในการบันทึกความรุนแรงที่เกิดขึ้นใหม่ในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงการละเมิดในเมียนมาร์ตอนกลางตั้งแต่การรัฐประหารในปี 2021 องค์กรภาคประชาสังคมบางแห่งยังจัดกิจกรรมการติดตามและบันทึกข้อมูลในเครือข่าย เช่นเครือข่ายเพื่อการจัดทำเอกสารสิทธิมนุษยชน—พม่า (ND-Burma) เป็นองค์กรหลักที่จัดตั้งขึ้นในปี 2004 ประกอบด้วยองค์กรพันธมิตรและสมาชิก13 องค์กรที่ร่วมมือกันในการติดตามและบันทึกสิทธิประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชน บันทึกเกี่ยวกับกลุ่มเหยื่อและการละเมิดที่แตกต่างกัน และมุ่งเน้นการรณรงค์ระดับนานาชาติ เครือข่ายนี้มีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังกรอบการทำงานร่วมกันสำหรับการละเมิดในเมียนมาร์ (Buzzi ,2017)

2.2เอกสารที่ดำเนินการโดยชุมชนผู้ลี้ภัยและชุมชนพลัดถิ่นทั่วโลก

การก่อตั้ง "ขบวนการลี้ภัย" และพิจารณาผลกระทบของเหตุการณ์ ความรุนแรงครั้งล่าสุดต่อชาวโรฮิงญา และความรุนแรงหลังการรัฐประหาร โดยชุมชนพลัดถิ่นเหล่านี้ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการติดตามและรายงานข้อมูลที่รวบรวมได้ในพื้นที่ เมื่อการสนับสนุนสิทธิมนุษยชนข้ามชาติได้รับความสนใจในช่วงทศวรรษ 1990 เมียนมาร์ถูกปกครองโดยรัฐบาลทหารซึ่งได้ยึดอำนาจหลังจากการลุกฮือของประชาชนในปี 1988 และปราบปรามผู้ที่พยายามเปิดเผยการละเมิดที่กระทำโดยกองทัพในปี2009 ทำให้ประเทศมีจำนวนนักโทษการเมืองสูงสุด ซึ่งประมาณไว้ที่ 2,100 คน เนื่องจากพื้นที่สาธารณะที่จำกัดและความรุนแรงที่ยังคงดำเนินอยู่ต่อผู้เห็นต่างและชนกลุ่มน้อย บุคคลจำนวนมากจึงหลบหนีไปยัง ประเทศ เพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศไทย แต่รวมถึงจีน อินเดีย และบังกลาเทศด้วย เป็นผลให้ นักเคลื่อนไหวหลายคนได้ปรากฏตัวขึ้นนอกประเทศและในพื้นที่ชายแดน ซึ่งประกอบขึ้นเป็น "ขบวนการผู้ลี้ภัย" ขนาดใหญ่ ซึ่งรวมถึงองค์กรต่างๆ เช่น Free Burma Coalition และ Ethnic Nationalities Council ซึ่งทำงานร่วมกับกลุ่มรณรงค์ระหว่างประเทศ เช่น Burma Campaign UK, US Campaign for Burma และ Alternative ASEAN Network on Burma (Williams, 2012)

ชุมชนชาวต่างแดนเหล่านี้มาจากความคิดริเริ่มเพื่อความสามัคคีระหว่างประเทศอื่นๆ ที่พัฒนามาจากศาสนา กลุ่มความสามัคคีของคริสเตียนที่ให้ความสนใจไปที่การละเมิดที่เกิดขึ้นกับชาวคริสเตียนในเมียนมาร์ (โดยเฉพาะชาวชินและกะฉิ่น และกลุ่มย่อยของชาวคริสเตียนกะเหรี่ยง) ในขณะที่องค์กรอิสลามได้จัดการรณรงค์เพื่อความสามัคคีสำหรับชาวโรฮิงญา และชาวมุสลิมกลุ่มอื่นๆ องค์กรด้านมนุษยธรรมบางแห่งได้บันทึกการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ปฏิบัติการของตนไว้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งThai-Burma Border Consortium (TBBC ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น The Border Consortium หรือ TBC) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ทำงานร่วมกับกลุ่มข้ามพรมแดนในพื้นที่ อย่างไรก็ตามองค์กรด้านมนุษยธรรมดังกล่าวเผยแพร่เอกสารรายงานต่างๆ เพื่อแบ่งปันผลการค้นพบของตนกับรัฐบาลเมียนมาร์ แต่รัฐบาลได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ และปฏิเสธที่จะดำเนินการตอบสนอง ดังนั้นองค์กรเหล่านี้จึงได้เผยแพร่รายงานดังกล่าวกับองค์กรระหว่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อนำเมียนมาร์เข้าสู่ขอบเขตของความยุติธรรมระหว่างประเทศ

องค์กรเหล่านี้ส่วนใหญ่รายงานให้ผู้เกี่ยวข้องในประเทศตะวันตก ซึ่งนำการละเมิดมาสู่ความสนใจของสหประชาชาติและรัฐตะวันตก โดยมีการเรียกร้องหลายครั้งให้จัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนอาชญากรรมที่ก่อตั้งโดยกองทัพ ซึ่งเป็นเวลาหลายปีที่คณะกรรมการไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากขาดฉันทามติระหว่างประเทศ (MacLean, 2022) จนกระทั่งในเดือนมีนาคม 2017 เพื่อตอบสนองต่อความรุนแรงที่ก่อขึ้นกับชาวโรฮิงญาเป็นส่วนใหญ่ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติจึงจัดตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ข้อเท็จจริงระหว่างประเทศอิสระเกี่ยวกับเมียนมาร์(IIFFMM) โดยคณะกรรมการได้รับการได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและสถานการณ์ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ถูกกล่าวหาโดยกองกำลังทหารและความมั่นคงในเมียนมาร์ ภารกิจของคณะกรรมการสิ้นสุดลงในเดือนกันยายน 2019 และได้โอนเอกสารไปยังคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงระหว่างประเทศอิสระ เกี่ยวกับเมียนมาร์แล้ว

3.สิทธิมนุษยชนในความเป็นจริง

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสถาบันหรือองค์กรระหว่างประเทศที่ต้องการข้อมูลและเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชญากรรมที่ถูกกล่าวหาในเมียนมาร์ องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศขนาดใหญ่และผู้มีบทบาทในสถาบันการศึกษา เช่นมหาวิทยาลัย ต่างมีบทบาทในการสนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่เพียงเท่านั้น ยังดำเนินการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงโดยตรงด้วย(Brems et al., 2019) ความพยายามที่โดดเด่นบางส่วนเกิดเป็นรูปธรรม เช่น การทำงานและการรายงานของ Amnesty International, Human Rights Watch, International Federation of Human Rights (FIDH), Global Rights Compliance, Geneva International Centre for Justice, International Commission of Jurists และ Physicians for Human Rights

องค์กรเหล่านี้แต่ละแห่งดำเนินการจัดทำเอกสารด้วยตนเองและรายงานผลการค้นพบ โดยบางแห่งรายงานต่อหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง เช่นคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน และบางแห่งรายงานเพื่อรณรงค์โดยทั่วไป องค์กรพัฒนาเอกชนอื่นๆ พยายามให้การจัดทำเอกสารของตนมีอิทธิพลต่อกระบวนการรับผิดชอบเฉพาะ เช่น กลุ่มกฎหมายและนโยบายระหว่างประเทศสาธารณะ (Public International Law & Policy Group) เผยแพร่รายงานในปี 2018 ที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอาชญากรรมต่อประชากรโรฮิงญา (PILPG 2018) ทำให้ทีมสอบสวนระหว่างประเทศกว่า 20 คนเดินทางไปยังค่ายผู้ลี้ภัยนอกเมืองค็อกซ์บาซาร์ ประเทศบังกลาเทศ พวกเขาสัมภาษณ์ชาวโรฮิงญาในค่ายกว่า 1,000 คน โดยรวบรวมเอกสารกว่า 15,000 หน้า ต่อมาการสัมภาษณ์เหล่านี้ถูกเข้ารหัสและวิเคราะห์ด้วยความช่วยเหลือจากสำนักงานกฎหมายระหว่างประเทศ รายงานดังกล่าวได้รับการนำเสนอต่อรัฐสภาสหรัฐอเมริกาและเจ้าหน้าที่สอบสวนที่ศาลอาญาระหว่างประเทศ รายงานดังกล่าวถูกอ้างอิงมากกว่า 50 ครั้งในคำร้องขออนุมัติการเปิดการสอบสวนของสำนักงานอัยการศาลอาญาระหว่างประเทศ และมากกว่า 25 ครั้งในคำตัดสินใจอนุมัติของศาลก่อนพิจารณาคดี

นอกจากนี้ PILPG ยังได้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา ในค่ายให้บันทึกเรื่องราวของตนเองเพื่อการแสดงความรับผิดชอบและการบอกเล่าความจริง โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ ชาวโรฮิงญา เข้ามาเป็นเจ้าของเรื่องราวของตนเองและมีสิทธิ์ในการออกเสียงมากขึ้นในการรวบรวมและใช้เรื่องราวเหล่านี้ ในขณะเดียวกันก็ เสริมสร้าง ความร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรระหว่างประเทศ แต่โครงการสะดุดลงโดยโควิด-19 และปัญหาความไม่ปลอดภัยโดยรวมในค่ายผู้ลี้ภัย ในขณะที่องค์กรพัฒนาเอกชน Fortify Rights ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 2556 ด้วยจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อดำเนินการสืบสวนการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ ยังดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในค่ายผู้ลี้ภัยนอกเมียนมาร์อีกด้วย มหาวิทยาลัยเป็นอีกหน่วยงานหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับการเอกสาร มหาวิทยาลัยนานาชาติหลายแห่งได้ดำเนินโครงการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาช่วยเหลือเฉพาะงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเมียนมาร์ มหาวิทยาลัยชื่อดังของอเมริกาและ โปรแกรม ทางคลินิกทางกฎหมาย เช่นมีส่วนร่วมในงานเอกสารเพื่อสนับสนุนความรับผิดชอบระหว่างประเทศและความพยายามในการบอกเล่าความจริง (McGonigle Leyh, 2021) ในปี 2014คลินิกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ Harvard Law School ได้เผยแพร่บันทึกทางกฎหมาย ซึ่งตามมาจาก การตรวจสอบเป็นเวลา 4 ปี พบว่ากองทัพเมียน

มาร์ก้อาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติในปี 2005-6 (IHRC, 2014) ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจากมหาวิทยาลัย นักศึกษาสามารถปฏิบัติภารกิจภาคสนามได้ 11 ครั้ง และรวบรวมคำให้การมากกว่า 1,000 หน้าจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมากกว่า 150 ครั้งกับเหยื่อ พยาน และทหารภายในและภายนอกเมียนมาร์ (HHRP, 2014) รายงานดังกล่าวมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเรียกร้องความรับผิดชอบในช่วงแรกสำหรับอาชญากรรมระหว่างประเทศที่ร้ายแรงต่อชาว โรฮิงญาในเมียนมาร์ ในทำนองเดียวกันในปี 2015 คลินิกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ Allard K. Lowenstein ของมหาวิทยาลัยเยล (หรือที่รู้จักในชื่อคลินิกกฎหมายเยล) ยังได้จัดทำรายงานสำคัญที่ให้การวิเคราะห์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการกดขี่ชาว โรฮิงญา

เมื่อไม่นานมานี้ ห้องปฏิบัติการการสอบสวนสิทธิมนุษยชนของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่เบิร์กลีย์ได้จัดตั้งทีมที่ทุ่มเทให้กับเมียนมาร์ งานของพวกเขาเป็นส่วนสนับสนุนในการรายงานข่าวและองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนมาก รวมถึงเกี่ยวกับคำพูดที่แสดงความเกลียดชังและอาชญากรรมระหว่างประเทศที่ร้ายแรง (Amnesty International, 2017) นอกจากนี้งานของพวกเขายังนำไปสู่กระบวนการระหว่างประเทศ

4. ปัญหาความเชื่อสภาพสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์

จากข้อมูลการบันทึกข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มาจากในการจัดทำเอกสารที่มีจำนวนมากเกินไป และปัญหาของลำดับชั้นความน่าเชื่อถือที่มักถูกโต้แย้งว่าไม่เป็นความจริง โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบันทึกข้อมูลที่มากเกินไป ที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องรวบรวมคำให้การ การบันทึกข้อมูลมากเกินไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เหยื่อและชุมชนเหยื่อถูกขอให้เล่าและเล่าซ้ำแล้วซ้ำเล่าเรื่องราวของตนให้ผู้บันทึกหรือผู้ชมที่แตกต่างกันฟัง การจัดทำเอกสารที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ) เช่นในสถานการณ์ของชาวโรฮิงญาที่หลบหนีไปบังกลาเทศจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยกองทัพ และการปรากฏตัวนอกเมียนมาร์ทำให้พวกเขาเข้าถึงผู้บันทึกข้อมูลระดับนานาชาติได้ค่อนข้างง่าย

การได้รับบาดเจ็บทางจิตใจซ้ำยังเกี่ยวข้องกับความต้องการของข้อมูลที่ให้มา ความน่าเชื่อถือของคำให้การของพยานจะลดลงเมื่อรายงานซ้ำหลายครั้ง นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่าในสถานการณ์ที่มีความพยายามบันทึกข้อมูลพร้อมกันหลายครั้ง อาจเกิดการซ้ำซ้อนควบคู่ไปกับช่องว่างที่สำคัญในเรื่องราวที่เกิดขึ้น ในระยะยาว สิ่งนี้อาจนำไปสู่การที่ผู้คนกลายเป็นสิ่งที่นักสังคมวิทยาบางคนเรียกว่า “เหยื่อมืออาชีพ” ซึ่งมีอัตลักษณ์ที่มุ่งเน้นไปที่ “การเป็นเหยื่อ” เนื่องจากได้รับความสนใจและบางครั้งก็ได้รับเงินจำนวนมาก (Brewer, 2010, p. 164)

การแก้ไขปัญหาเอกสาร รายงานที่ไม่ควรลดคุณค่าของงานเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการเสริมสร้างความร่วมมือกันทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มุ่งส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน ให้แน่ใจว่ามีมาตรฐานที่สูงขึ้นของเอกสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การแบ่งปันข้อมูล ความช่วยเหลือทางเทคนิค และการสนทนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะรับประกันระดับมาตรฐานรับรองความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่รวบรวมได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบ และการบอกความจริงในรูปแบบของเอกสารประวัติศาสตร์ โดยได้ขอข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อให้แน่ใจว่าประเภทที่เลือกจะสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศ (Bickford et al., 2009)

ในขณะที่กระบวนการรับผิดชอบทางกฎหมาย ภายในเมียนมาร์ มีกระบวนการรับผิดชอบทางอาญาหรือแพ่งที่มีความหมายเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลยสำหรับบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ได้รับอันตรายจากกองทัพ การสอบสวนหรือดำเนินคดีอย่างเป็นทางการโดยรัฐเพื่อยอมรับการกระทำผิดในอดีตยังคงไม่มี และผู้นำที่ไม่ใช่ทหารมีโอกาสน้อยมากที่จะทำเช่นนั้น เนื่องจากกองทัพยังคงมีอิทธิพลอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2021 รัฐโดยพฤตินัยประกอบด้วยผู้นำทางทหารกลุ่มเดียวกันที่รับผิดชอบต่ออาชญากรรมร้ายแรง

ที่สุดที่กระทำต่อชนกลุ่มน้อย ซึ่งยังคงกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนครั้งใหม่ต่อไป ปัจจุบันยังคงมีกระบวนการรับผิดชอบที่ยังคงดำเนินการอยู่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาระที่กองทัพกระทำต่อชาวโรฮิงญา ในปี 2017 ในขณะที่เดียวกันก็มีการริเริ่มเพื่อตอบสนองต่อความรุนแรงหลังการรัฐประหารในปี 2021 เช่นกัน ความคิดริเริ่มความรับผิดชอบระหว่างประเทศเกิดขึ้นครั้งแรกเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของรัฐภายใต้อนุสัญญาฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการดำเนินการต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ(ICJ) คดีนี้ถูกยื่นโดยแกมเบีย แต่แม้จะมีมาตรการชั่วคราวที่สำคัญบางประการ

ความเชื่อว่ารัฐธรรมนูญให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นปัญหาของรัฐธรรมนูญในเมียนมาร์จากมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนแบบมิติเดียวว่าหลักนิติธรรมมีความจำเป็นในการยืนหยัดตามกฎหมายรับรองสิทธิมนุษยชน ซึ่งหลักการนี้ขัดแย้งกับกรณีของเมียนมาร์ ซึ่งรัฐธรรมนูญเป็นผู้รักษากฎหมาย แต่ไม่ใช่ผู้ปกป้องสิทธิ (Renshaw, 2017,p. 221) หลายชีวิตที่ถูกกลืนจากกฎหมายสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ทำให้หลายคนประสบกับความยากลำบากในการบังคับใช้สิทธิเหล่านี้ภายใต้สถาบันกฎหมายที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐ เพราะระบอบเผด็จการที่ยังรากลึกโดยผ่านรัฐธรรมนูญจากพรรคสหภาพสามัคคีและการพัฒนา (USDP) ที่ได้รับประกันการใช้อำนาจของตนผ่านทุกแง่มุมของกฎหมายและการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขอบเขตกฎหมายระหว่างประเทศที่เห็นว่าเป็นแนวคิดที่ชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ (Cheesman, 2016,p. 67) ปัญหาในเมียนมาร์ทำให้เกิดความไขว่เขวในการใช้คำแทนกันได้ของรัฐธรรมนูญ หลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชน ซึ่งในแวดวงการเมืองตะวันตกทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าการจัดตั้งสิ่งหนึ่งย่อมรับประกันการจัดตั้งอีกสิ่งหนึ่งด้วย (Jame,2006) แต่ในเมียนมาร์เผยให้เห็นถึงความขัดแย้งในการถือเอาสิทธิมนุษยชน ว่าอยู่ภายใต้หลักนิติธรรม และภายใต้รัฐธรรมนูญพ.ศ.2551ไปสู่การรับรองสิทธิมนุษยชนและการบังคับใช้กฎหมายในพม่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติ 8 ประการว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและสิทธิทางการเมือง โดยบทบัญญัติให้ปัญญาสาครว่าด้วยสิทธิมนุษยชน - รวมถึงการรับรองความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย (รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ 2551 มาตรา 347) อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญกลับเผยให้เห็นการหลอกลวงหลายชั้นซึ่งบ่อนทำลายความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายอย่างแท้จริง เพราะมาตรา 445 ของรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันนี้ให้สิทธิคุ้มครองทางกฎหมายแก่สมาชิกของ USDP ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา 445) แม้ว่าจะไม่ชัดเจนว่ากฎหมายนี้จะใช้กับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรืออาชญากรรมต่อมนุษยชาติหรือไม่ แต่ความถูกต้องตามกฎหมายของการอภัยโทษแสดงให้เห็นถึงความยากลำบากในการให้พรรคการเมืองรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ปัญหาที่ถูกมองข้ามไปก็คือรัฐธรรมนูญยังคงรับประกันการใช้อำนาจทางทหาร แม้ว่าบางคนอาจโต้แย้งว่าการสร้างรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องหมายของการนำสิทธิมนุษยชนเข้ามาใช้ในกฎหมายภายในประเทศ แต่ความจริงก็คือธรรมชาติของรัฐที่ไม่เป็นประชาธิปไตยและไม่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐธรรมนูญทำให้สิทธิมนุษยชนสมัยใหม่ไม่อยู่จริงในเมียนมาร์ แม้ว่าจะไม่มีการศึกษาอย่างเป็นทางการในสาขาสังคมศาสตร์ แต่ประชากรก็ยังคงมีส่วนร่วมทางการเมืองและตระหนักรู้(Crouch, 2017,p. 157) ปัญหาที่ใหญ่กว่าคือการปกครองโดยทหารและมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงมาหลายทศวรรษได้สร้าง ข้อเรียกร้องด้านสิทธิมนุษยชนให้มีเสียงดังขึ้นมา เมียนมาร์จะต้องต่อสู้กับการทุจริต ก้าวไปสู่การปรองดองในชาติ และจัดระเบียบการควบคุมแบบเผด็จการที่ยังรากลึก แม้ว่าเมียนมาร์จะพัฒนากลไกสิทธิมนุษยชนที่มีประสิทธิภาพก็ยังไม่เพียงพอต่อการต่อสู้กับการกดขี่และการละเมิดประชาชนที่ยังรากลึกโดยรัฐ(Pederson, 2008,p. 191)

5. บทสรุป

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์จากฝ่ายผู้ก่อการกำเริบและฝ่ายรัฐบาลเมียนมาร์ที่ปฏิเสธความเชื่อถือในข้อมูลต่างๆที่มีรายงานทั้งจากชุมชนในพื้นที่ และชุมชนชาวต่างแดน และหน่วยงานระหว่างประเทศ ที่แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ทรมานและการตกเป็นเหยื่อที่แพร่หลายและมีหลายชั้นที่ประชาชนชาวเมียนมาร์ต้องเผชิญ แต่การรัฐประหารในปี 2021 และความรุนแรงที่ตามมาทำให้เกิดความซับซ้อนในเมียนมาร์ ทำให้การริเริ่มความรับผิดชอบและการบอกเล่าความจริงถูกขัดขวางมากขึ้น ปัญหาสำคัญที่ฝ่ายรัฐบาลเมียนมาร์อ้างเกี่ยวข้องกับการทำให้เอกสารเป็นมาตรฐาน การจัดทำเอกสารที่มีรายงานมากเกินไปซ้ำซ้อนกัน ในขณะที่ความพยายามในการรับผิดชอบและการบอกเล่าความจริงดำเนินต่อไป และอาจเป็นประโยชน์ต่อความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาสิทธิมนุษยชน

แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตามควรสนับสนุนความพยายามของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เท่าที่เป็นไปได้ และไม่ควรพึ่งพาเพียงการริเริ่มกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศเท่านั้น การริเริ่มดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์ในการบรรลุความรับผิดชอบส่วนบุคคล แต่การดำเนินคดีระหว่างประเทศเพียงอย่างเดียวไม่สามารถจัดการกับการตกเป็นเหยื่อในวงกว้างที่แพร่กระจายไปทั่วสังคมเมียนมาร์ได้ และไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ความรู้และหน่วยงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมท้องถิ่นที่หลากหลายซึ่งพยายามติดตามและบันทึกการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอดีตและปัจจุบัน

สิทธิมนุษยชนในระบอบประชาธิปไตยในสถานการณ์ปัจจุบันในเมียนมาร์ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่การขาดสิทธิมนุษยชน แต่อยู่ที่กลไกทางการเมืองที่ยังรากลึกผ่านการปกครอง รัฐธรรมนูญ ไปสู่การใช้อำนาจรัฐโดยอ้างอำนาจทางกฎหมาย หากปัญหาคือการกดขี่อย่างเป็นระบบและรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ในความเป็นจริงการขยายสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ประสบความสำเร็จเพียงเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจออกจากกลไกที่มีอยู่ของการพัฒนาของรัฐเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

- Amnesty International. (2017). *Myanmar: Crimes against humanity terrorize and drive Rohingya out*. Amnesty International.
- Bickford, L. (2007). Unofficial truth projects. *Human Rights Quarterly*, 29(4), 994–1035.
- Bickford, L., Karam, P., Mneimneh, H., & Pierce, P. (2009). *Documenting truth*. International Centre for Transitional Justice.
<https://www.ictj.org/sites/default/files/ICTJ-DAGGlobal-Documenting-Truth-2009-English.pdf> (referenced 1 April 2022).
- Brewer, J. D. (2010). *Peace processes: A sociological approach*. Polity Press.
- Brems, E., Lavrysen, L., & Verdonck, L. (2019). Universities as human rights actors. *Journal of Human Rights Practice*, 11(1), 229–238.
- Buzzi, C. (2017). The human rights report as a discursive genre: Evolving discourses in human rights activism in Myanmar/Burma 1988–2011. *Alternative*, 41(4), 214–230.
- Carter, R. (2023). Censorship and suppression: The state of free speech in Myanmar. *Journal of Southeast Asian Studies*, 54(2), 257–275.
<https://doi.org/10.1017/S0022463423000173>

- Cheesman, N. (2015). *Opposing the rule of law*. Cambridge University Press.
- Crouch, M. (2017). The everyday emergency: Between the constitution and the code of criminal procedure in Myanmar. In A. Harding & K. K. Oo (Eds.), *Constitutionalism and legal change in Myanmar* (pp. xx-xx). Bloomsbury Publishing.
- Green, A. (2019). Ethnic cleansing and genocide: The Rohingya crisis in Myanmar. *Journal of Genocide Research*, 21(3), 345-366. <https://doi.org/10.1080/14623528.2019.1651120>
- James, H. (2006). *Security and sustainable development in Myanmar*. Routledge.
- Liljeblad, J. (2017). The efficacy of human rights institutions seen in context: Lessons from the Myanmar Human Rights Commission. *Yale Human Rights and Development Journal*, 19, 70–86.
- Liu, Y. (2022). Freedom of expression in Myanmar: Repression and resistance post-coup. *International Journal of Human Rights*, 26(4), 589-609. <https://doi.org/10.1080/13642987.2022.2076110>
- MacLean, K. (2022). *Crimes in archival form: Human rights, fact production, and Myanmar*. University of California Press.
- Matelski, M. (2016). *Constructing civil society in Myanmar: Struggles for local change and global recognition* (Doctoral thesis). Vrije Universiteit Amsterdam.
- McGonigle Leyh, B. (2016). Nuremberg's legacy on transitional justice: Prosecutions are here to stay. *Washington University Global Studies Law Review*, 15, 559–574.
- McGonigle Leyh, B. (2021). The role of universities and law schools in documenting serious international crimes and advancing the rule of law. *Utrecht Law Review*, 17(2), 87–101.
- Meernik, J., Aloisi, R., Sowell, M., & Nichols, A. (2012). The impact of human rights organisations in naming and shaming campaigns. *Journal of Conflict Resolution*, 56(2), 233–256.
- O'Neill, D. (2020). The Rohingya crisis: A review of human rights violations and the international response. *Human Rights Quarterly*, 42(3), 657-678. <https://doi.org/10.1353/hrq.2020.0034>
- Pedersen, M. (2008). *Promoting human rights in Burma: A critique of Western sanctions policy*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Public International Law and Policy Group (PILPG). (2018). *Report: Documenting atrocity crimes committed against the Rohingya in Myanmar's Rakhine State*. PILPG.
- Renshaw, C. M. (2017). Human rights under the new regime. In A. Harding & K. K. Oo (Eds.), *Constitutionalism and legal change in Myanmar* (pp. xx-xx). Bloomsbury Publishing.
- Simpson, A., & Farrelly, N. (2020). The Rohingya crisis and questions of accountability. *Australian Journal of International Affairs*, 74(5), 486–494.

- Stan, L. (2015). Vigilante justice and unofficial truth projects. In L. Stan & N. Nedelsky (Eds.), *Post-communist transitional justice: Lessons from twenty-five years of experience* (pp. 276–295). Cambridge University Press.
- Stavrou, K. (2021). Civil society and the IIMM in the investigation and prosecution of the crimes committed against the Rohingya. *Utrecht Journal of International and European Law*, 36(1), 95–113.
- Turner, R. (2020). Human rights violations in Myanmar's ethnic states: A case study of Kachin and Shan. *Asian Ethnicity*, 21(2), 251-270.
<https://doi.org/10.1080/14631369.2020.1746130>
- Williams, D. C. (2012). Changing Burma from without: Political activism among the Burmese diaspora. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 19(1), 121–142.
- Williams, J. (2021). Internal displacement and human rights in Myanmar: The cases of Kachin and Shan. *Refugee Studies Quarterly*, 40(3), 345-367.
<https://doi.org/10.1017/fsq.2021.9>